

SOLIDAIR MET GUATEMALA
Langestraat, 6 – B-9300 Aalst - België
Tel.: 053/62 94 76
E-mail: guidods@skynet.be
Website: <http://www.solidairguate.be/>
Rek.Nr.: R en Vr Guatemala - 979-5451060-53

Info Brief 138

Aalst, 20 januari 2020

☐ 11.11.11-nieuwjaarsevent

Zonder 'changemakers' geen sociale verandering

Traditiegetrouw werden we weer uitgenodigd op het nieuwjaarsevent van 11.11.11.- Nationaal in Brussel.

Bea Cantillon, voorzitter van 11.11.11 beet de spits af.

Zij had het over de grote omwentelingen van onze tijd, waarbij we het kompas verloren zijn. We lijden aan gewenning. Het verschijnsel 'Trump,' onze regering die maar niet gevormd geraakt,... Maar wij liggen er niet wakker van. Daarom zijn we geroepen om het kompas ter hand te nemen.

Het centraal thema "Over de rol van ngo's binnen de democratie" werd toevertrouwd aan **Joël De Ceulaer**.

Hij is senior writer bij De Morgen. Hij putte inspiratie uit zijn recent verschenen boek *Hoera! De democratie is niet perfect*.

Hij wijdde uit over de kracht en de valkuilen van onze democratische fundamenteën. Hij is alvast een voorstander van de opkomstplicht en noemt zichzelf een anti-apocalypticus. Hij gelooft sterk in de mogelijkheid van de mens om de wereld te verbeteren. Hij is geen doemdenker. De *mainstream* heeft het vandaag over: 'Het einde van de democratie. Hij botst met het gedachtegoed van Luc Huyse en Van Reybrouck. Die hebben het al maar over 'de crisis van de westerse democratie,' 'de democratie in een dieptepunt.'

Spreker stipte **zes fundamentele gebreken van de democratie** aan. Die gebreken zijn een integraal onderdeel van de democratie. Eigenschappen. Ze zijn dus niet weg te werken. Met andere woorden, de democratie is een fundamenteel gebrekkig systeem. Als we dat weten, waarom dan al die frustraties? Democratie in een democratische rechtstaat betekent: 'het volk is de baas.' In tegenstelling tot vroeger is **iedereen gelijk**. Want in het stemhokje heeft **iedereen één stem**.

Hij ging gedetailleerd in op drie van de zes vermelde gebreken.

Vooreerst, **de democratie is fundamenteel onrechtvaardig**. Algemeen stemrecht duidt op gelijkheid. Maar dat betekent dat de meerderheid wint en de minderheden het onderspit delven.

Kijk maar naar **Turkije** waar vandaag opposanten ongenadig opgespoord, vervolgd en berecht worden. We kunnen in het algemeen spreken over '**de tirannie van de meerderheid**.' Vandaar dat naast de macht van de meerderheid **de rechtsstaat** ten tonele verschijnt. Die is **gebaseerd, niet op gelijkheid, maar op vrijheid**. De rechtsstaat beschermt de rechten van iedereen, ook van de minderheden. De spanning tussen de macht van de meerderheid en de beschermfunctie van de rechtsstaat is essentieel.

Twee.

De **onverzoenlijkheid van de meningsverschillen** in een democratisch systeem. Dat is de kern van democratie. De verschillende opinies en meningen hebben rechten. De polarisering in Vlaanderen is nu minder acuut dan vroeger. We kenden de koningskwesie en de schoolstrijd met gevaar van een burgeroorlog, het fenomeen van 'de witten en de zwarten,' een erfenis van de wereldoorlog die

vandaag nog altijd doorwerkt. We zijn verdeeld. Maar dat is gezond, zolang het verbaal blijft en zonder geweld gebeurt.

En ten derde, **de democratie is fundamenteel onbevredigend**. Kijken we bijvoorbeeld vandaag maar naar de politieke crisis in België. We zijn allemaal boos. Maar het volk komt niet in opstand. De mensen aanvaarden de situatie. Het hoort er bij. De regeringsvorming duurt lang, dat is normaal. We zijn 'boze witte mannen.' Juist, ja, maar **elke kiezer is boos. Groenen, sociaalvoelenden, bedrijfsleiders, nationalisten,...**

Want een beleid kan niet voor iedereen bevredigend zijn. We moeten leren het er af en toe bij te nemen.

Bijvoorbeeld het **klimaatprobleem**. De democratie gaat dat niet oplossen. Alarmisme rond het klimaat, oké, klopt. Maar er moeten democratische keuzes gemaakt worden. Diagnoses? Zijn ook oké. Er moet inderdaad veel gebeuren. Maar hoe en wat? En hier is dus geen eensgezindheid. De democratie moet de knoop doorhakken.

(foto: AtD-Vierde Wereld)

Tenslotte kwam de rol van de NGO's aan de beurt. De Ceulaer maakte onderscheid. Dezen die bezig zijn met mensenrechten genieten zijn voorkeur, zoals bijvoorbeeld Amnesty International. Bij hen gaat het strikt over mensenrechten, boven de politieke keuzes uit. Hij is minder happig op organisaties die inhoudelijk het beleid aanpakken.

Tenslotte brak hij een lans om ons te overtuigen dat GMO's wel belangrijk kunnen zijn. Bijvoorbeeld in bepaalde landen waar kinderen blind worden omdat ze enkel en alleen rijst eten. Terwijl er nu gemodificeerde rijstsoorten bestaan die er voor zorgen dat kinderen bij die eenzijdige voeding niet meer blind worden.

Tijdens het debat dat erop volgde ging het onder meer over **de participatieve democratie**, waar De Ceulaer duidelijk geen kaas van gegeten heeft. Nochtans zien velen van ons het belang ervan in om te beletten dat politici lokaal dingen doen tegen de goegemeente in.

Velen van ons zullen wel een beetje op hun honger gebleven zijn, omdat De Ceulaer zijn betoog beperkte tot de **'westerse democratie.'** Met andere woorden, hij heeft praktisch

het financiële luik (toch wel **de basis van echte democratie, het volk is de baas**) niet aangeraakt. Kan men van democratie spreken als er zo een schandalige kloof bestaat tussen arm en rijk, zelfs (weliswaar in mindere mate dan in vele andere landen) hier bij ons? Wat voor democratie is dat dan?

Panelgesprek: het middenveld als kritische stem

Het gesprek werd gemodereerd door **Katrien Vanderschoot, buitenlandjournaliste bij de VRT.**

Brigitte Herremans was tussen 2002 en 2018 actief als beleidsmedewerker **Midden-Oosten** bij Broederlijk Delen en Pax Christi. Vanwege haar kritiek op de Israëliëse agressie tegen de Palestijnen was ze in het Holocaustmuseum in Mechelen niet welkom ter gelegenheid van een activiteit van Broederlijk Delen en Pax Christi.

Momenteel is ze als doctoraal onderzoekster verbonden aan de UGent.

Yves Makwambala werd als lid van de **Congolese jongerenbeweging 'LUCHA'** zeventien maanden **gevangengehouden.**

Brigitte Hermans zei dat academici te weinig ervaring hebben met de mensenrechten en de hele NGO-wereld. Ze bevestigde dat de NGO's ipso facto politiek zijn. En we zien dat er zich mondiaal een vernauwing van de bewegingsruimte voordoet tegen mensen die proberen druk uit te oefenen op het politieke beleid. Er zijn laster, eerroof, en strafrechtelijke procedures. Hoe kunnen wij ons verdedigen?

Het middenveld is nodig, anders kun je niet spreken van democratie, wanneer je alleen maar om de vier jaar in het stemhokje je stem mag uitbrengen. Het middenveld controleert de overheid. NGO's moeten gefinancierd worden, óók door de overheid. Verliezen wij dan onze onafhankelijkheid niet? Neen, waar nodig blijven we oppositie voeren en kritiek op de overheid uiten, maar met respect. Wij hebben andere ervaringen en andere info die de overheid niet altijd bezit.

Yves Makwambala weet als geen ander wat het belang is van een **vrij en democratisch publiek debat**. De ruimte voor kritiek wordt in de Democratische Republiek Kongo steeds kleiner. Gevraagd naar de mensenrechten zei hij dat het antwoord van de overheid op oppositie meestal betekent: vervolging, politieke gevangenen, moord en geweldpleging door de staat. Wij bieden niet-gewelddadige weerstand. Komt er een nieuwe wind met de nieuwe regering van Félix Tshisekedi? Yves lokte een schaterlach uit, toen hij zei: *'Eerst was er de vader, dan de zoon en nu de geest.'*

Tenslotte waren beide sprekers het er over eens dat we ook onze successen in de kijker moeten stellen. Ze wezen bovendien op de kracht van de **narratieven**, de **'power of story'**, hoe mensen bereiken en beroeren? Onrecht zichtbaar maken en aanklagen. Maar ook gezichten, verhalen en getuigenissen aanbieden.

Vooruitblik naar 2020

Els Hertogen, algemeen directeur van 11.11.11, schetste in haar slotspeech de uitdagingen waar we als middenveldorganisatie, maar ook als samenleving, voor zullen staan in 2020

Ze zette de hevige turbulentie van het voorbije jaar in de verf. Niet in het minst het oprukken van rechts, zowat overal. Maar er was hoop, vorig jaar en ook dit jaar. We zagen hoe mensen opstonden, protesten wereldwijd, in Iran, Hongkong, Libanon, Chili, dichterbij ons de klimaatjongeren. De Vlaamse sociaal-culturele sector bundelde zijn krachten.

Er zijn duizenden *changemakers*. In België kreeg de New Bank de allures van een heuse bank.

2020 wordt het jaar waarop we weer *changemakers* naar voor schuiven. Ideeën zijn oké, maar ze moeten in de praktijk gebracht worden. Wij focussen op het socio-economische vraagstuk. Dit in tegenstelling tot wat wij bij De Ceulaer misten. We hanteren geen apolitiek discours. We willen invloed blijven uitoefenen op het beleid. Soms ook met cassante acties. **We eisen van de politici inhoud en innovatieve ideeën.**

Ja, absoluut! Er waren ook de obligate lekkere belegde broodjes, dessertbuffet, vlierbessensap, rode en witte wijn.

Guido De Schrijver

Steungroep 'Solidair met Guatemala'

Lidorganisatie van EU-LAT Network en van Europees Netwerk Oscar Romero Comités

(In het kader van de nieuwe wetgeving op de privacy van 25 mei 2018: indien u deze INFO BIEF niet verder wenst te ontvangen, stuur dan een e-mail naar guidods@skynet.be)